

Závěrečná karta projektu

Příjemce: Masarykova univerzita - Pedagogická fakulta **Registrační číslo:** 406/05/0246
Řešitel: Prof. PhDr. Josef Maňák, CSc.

Na kterých pracovištích byl projekt řešen:	Centrum pedagogického výzkumu PdF MU	
	Ústav pedagogických věd FHS UTB	
Která zahraniční pracoviště při řešení spolupracovala (název, země):	Pädagogische Hochschule Wien, Rakousko	
	Institut für Pädagogik der Naturwissenschaften Kiel, Německo	
	Pedagogická fakulta Univerzity Komenského Bratislava, Slovenská republika	
		Cena v tis. Kč.
Investiční zařízení pořízená z prostředků GA ČR (v celkové ceně nad 500 tis. Kč):		0
		0
		0
Udělené patenty nebo podané přihlášky vycházející z výsledků projektu:		
Úplné citace (knihy, články, přednášky, zprávy a pod.) shrnující výsledky projektu (uveďte i publikace přijaté do tisku nebo připravované): Uvádí se maximálně pět nejvýznamnějších citací.	MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. Kurikulum v současné škole. Brno : Paido, 2007.	
	MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds) Orientace české základní školy. Brno : MU, 2005.	
	MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds) Problémy kurikula základní školy. Brno : MU, 2006.	
	MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds) Absolvent základní školy. Brno : MU, 2007.	
	JANÍK, T. Znalost jako klíčová kategorie učitelského vzdělávání. Brno : Paido, 2005.	
Výsledky event. oponentního řízení:	Oponenti (prof. Š. Švec a doc. S. Střelec) hodnotili výsledky projektu velmi pozitivně. Ocenili teoretický přínos i spojení řešených problémů s praxí.	
V čem vidíte uplatnění výsledku tohoto projektu:	Projekt inicioval novou vlnu zájmu o kurikulární problematiku u nás, získal pro spolupráci naše přední odborníky a přispěl k ujasnění těchto otázek v souvislosti se školskou reformou. Byla vytvořena základna pro další zkoumání kurikula.	

Souhrn výsledků řešení projektu a naplnění cílů projektu (max. 20 řádků) - česky:

Cílů formulovaných při zahájení projektu bylo dosaženo, a to díky početnému týmu řešitelů, aktivní podpoře dalších odborníků a učitelů z participujících škol. 1) Výběr učiva pro ZŠ byl posouzen na základě modelu kurikula a prakticky analyzován v souvislosti s hodnocením učebnic, videozáznamů průběhu vyučovacího procesu apod. 2) Základní charakteristiky kurikula byly sledovány ve školských dokumentech, v učebnicích, v hospitacích - z výsledků vzniklo několik studií. 3) Problematiku učebnic zkoumala speciální skupina řešitelů, zatím byly vydány dva monotematické sborníky a několik studií; skupina pokračuje v dalších výzkumech. 4) Osvojovací proces žáků sledovali zejména psychologové a oboroví didaktikové. Spolupracovníci doc. Vyskočilové přispěli k ujasnění této problematiky ve výuce v primární škole, a to ve vlastivědě. 5) Obsah učiva v jednotlivých vyučovacích předmětech zkoumali zejména oboroví didaktici, výsledky byly publikovány ve sbornících i ve zvláštních studiích. 6) Na působení aktivizujících metod se zaměřila zejména zlínská skupina, např. dr. Kašpárková aj. 7) Přípravě učitelů věnoval pozornost hlavně V. Švec, který s tímto zaměřením publikoval několik studií a shrnutí podal ve společné publikaci: MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. Kurikulum v současné škole. Brno : Paido, 2007. V četných studiích, které řešitelé a spolupracovníci publikovali, se ovšem rozsáhlá problematika kurikula odráží různými způsoby a v různé míře, pokusem o syntézu závěrů je monografie: MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. Kurikulum v současné škole. Brno : Paido, 2007.

Souhrn výsledků řešení projektu a naplnění cílů projektu (max. 20 řádků) - anglicky:

The aims of the project have been achieved because of a large team of collaborators, and active participation of other colleagues and teachers. 1) Basic school subject matter was assessed according to the model of curriculum and analysed with an emphasis on text books and with the help of video recordings of teaching, etc. 2) Basic characteristics of curriculum were observed in school documents, textbooks, in observation reports; several reports were published that presented the results. 3) Textbooks were analysed by a separate group of researchers; two monothematic collections and several studies were published so far; the group continues to work together. 4) The processes of acquisition were observed mainly by psychologists and field didacticists. Associate prof. Vyskočilová's collaborators helped to clarify the field in primary education, namely in Introduction to Geography. 5) Curricular content in individual school subjects was analysed by field didacticists; the findings were published in collections and in separate studies. 6) The new methods of pupil activation were examined by the Zlín team, dr. Kašpárková et al. 7) Teacher training was analysed namely by V. Švec, who published a number of studies and summarised the findings in MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. Kurikulum v současné škole. Brno : Paido, 2007. Many studies were published by the collaborators in which the topic of curriculum is reflected to varying degree; an attempt to synthesize and formulate the overall findings is presented in the monograph MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. Kurikulum v současné škole. Brno : Paido, 2007.

Rozbor řešení grantového projektu a celkové shrnutí

Jméno řešitele: Prof. PhDr. Josef Maňák, CSc.

Registrační číslo projektu: 406/05/0246

Název projektu: Obsahová dimenze kurikula základní školy

Rozbor řešení projektu *GA ČR 406/05/0246 Obsahová dimenze kurikula základní školy* a celkový souhrn výsledků

Celková bilance řešeného grantového projektu *Obsahová dimenze kurikula základní školy* je jednoznačně pozitivní, což dokládají výsledky za všechny roky řešení. Cíle projektu byly vesměs splněny, i když některé bylo nutno modifikovat vzhledem k reálným možnostem, podmínkám a faktorům, které nepředvídaně ovlivnily výzkumné záměry (obměna spolupracovníků, nemoc apod.). Ústředním cílem řešeného projektu bylo přispět k hlubší reflexi kurikula v rámci moderního pojetí vzdělání, aby i naše škola mohla dostát požadavkům současné doby, aby žáky připravovala pro život, aby je nepřetěžovala a aby byla příjemným místem kooperace žáků a učitelů. Tento obecný cíl byl specifikován v cílech dílčích, rozvržen v časové etapy a vymezen v předpokládaných výstupech. Řešení projektu bylo rozčleněno ve tři tematické okruhy, které sjednocovaly badatelské aktivity početného týmu řešitelů a spoluřešitelů. K nejdůležitějším výsledkům řešeného projektu patří tři obsáhlé sborníky k dané problematice, dvě monografie a četné další publikace a studie řešitelského týmu. Sborníky i další publikace našly velmi příznivý ohlas v recenzích odborných časopisů.

Zásluhou grantového projektu také je, že inicioval výzkumný zájem o kurikulum české základní školy a o kurikulární problematiku vůbec, a to zejména v souvislosti se zaváděním Rámcového vzdělávacího programu. V mezinárodním srovnávacím pohledu kriticky poukázal na dosavadní orientaci české základní školy a na potřebu změn. Ve výzkumných sondách odhalil některé problémy, které současná reforma musí řešit, např. rozpor mezi projektovaným a realizovaným kurikulem. Výsledkem tříletého výzkumného šetření je mimo jiné také zpřesnění představ o absolventu základní školy, které do značné míry zrcadlí kladné, ale též nedostatečné působení školy. Cenným přínosem řešeného grantového projektu je operativní charakter dosažených dílčích závěrů, které jsou výsledkem využití bohatého instrumentária kvantitativních i kvalitativních výzkumných metod, jakož i statistických technik. Přínosem je též spojení pedagogické teorie a edukační praxe, které je důsledkem spolupráce výzkumníků, zejména oborových didaktiků, s učiteli na školách i s pedagogickými pracovníky v terénu.

Dosažené výsledky lze hodnotit jako příspěvek k teorii kurikula a k jeho implementaci do praxe škol. Nelze ovšem očekávat snadné, okamžité nebo definitivní řešení naznačených otázek, poněvadž sledovaná problematika je velmi složitá a v neustálém vývoji, ale postižení aktuálních problémů a návrhy na jejich řešení je nadějnou cestou dopředu. Tímto směrem jsou zaměřeny také četné publikace, studie a metodické statě, které řešitelé publikovali. Jsou v nich shromážděny poznatky a zkušenosti, které mohou napomoci zkvalitnit výchovně-vzdělávací práci naší školy.

Některé další důležité výsledky

- Podařilo se získat formou účasti na konferencích a příspěvků do sborníku podporu předních odborníků, např. prof. J. Skalkové, prof. J. Průchy, prof. Z. Heluse, prof. Š. Švece, prof. M. Kožuchové, prof. B. Šupšákové, doc. J. Slavíka, doc. J. Pelikána, doc. A. Wiegerové, doc. R. Seebauerové a mnoho dalších.
- Byly navázány pracovní kontakty se zahraničím: Slovensko, Rakousko, Německo, Holandsko (zprávy jsou přiloženy v závěrech za příslušný rok).

- Do výzkumů a publikací byly zapojeni doktorandi i zástupci škol, např. ZŠ Křídlovická Brno, ZŠ Pozořice, ZŠ Moravský Krumlov aj.
- Z prostředků projektu byly zakoupeny zahraniční publikace, které by jinak nebyly získány. Publikace jsou k dispozici zájemcům.
- Pracovní cesty na vědecká pracoviště přinesly nové zkušenosti a podněty, spolupráce bude pokračovat i v budoucnu. Jsou to např. Institut pro pedagogiku přírodních věd v Kielu, Vysoká pedagogická škola ve Vídni aj.
- Interní semináře a porady umožnily výměnu zkušeností a prohloubily spolupráci při zpracování výzkumných témat. Byly též pořádány semináře pro širší odbornou veřejnost.
- Velkým přínosem bylo, že do projektu se zapojili oboroví didaktikové i psychologové, což umožnilo hlubší a všestrannější řešení dané problematiky.
- Řešitelé projektu se obohatili o nové metodologické metody a postupy, které si ověřovali ve svých výzkumných šetřeních.
- Intenzivní práce na projektu vytvořila předpoklady k dalšímu sledování otázek kurikula, které bude pokračovat v jiných formách v dalších projektech.
- Styk řešitelů projektu se školami přispěl též k intenzivnější spolupráci fakulty se školami v terénu a podpořil úsilí učitelů při tvorbě školních vzdělávacích programů.
- Řešitelé projektu se zúčastnili četných konferencí a seminářů, a to i v zahraničí, na nichž vystupovali s referáty a příspěvky ke kurikulární problematice (přehled je v závěrech za příslušný rok).
- V průběhu řešení projektu vznikly pracovní skupiny zabývající se konkrétní problematikou, např. výzkumem učebnic, vzdělávacího procesu, cizojazyčné výuky, které budou pokračovat i nadále.
- V rámci řešeného projektu byly obhájeny disertační práce: K. Vlčková: Strategie ve výuce jazyků; L. Neuwirthová: Standardizace jazykového vzdělávání. V průběhu roku 2008 budou předloženy k obhajobě tyto disertace: P. Knecht: Přiměřenost vyučovaných geografických pojmů věku žáků; V. Najvarová: Čtenářská gramotnost; P. Najvar: Jazyková propedeutika a implementace jejích prvků do výchovně-vzdělávacího procesu. Před ukončením jsou tyto disertační práce: E. Janoušková: Kurikulární otázky ve výuce zeměpisu; D. Klapko: Učebnice jako edukační médium; P. Bauman: Funkce filozofie v kontextu RVP ZV; G. Fišarová: Výchova k hodnotám v transkulturním srovnání; M. Weinhöfer: Rozvoj teorie koncipování učebnic a další.

Výstupy (publikace) z projektu GA ČR 406/05/0246 Obsahová dimenze kurikula základní školy

Monografie a monografické sborníky:

MAŇÁK, J.; JANÍK, T.; ŠVEC, V. *Kurikulum v současné škole*. Brno : Paido, 2007 (v tisku).

JANÍK, T. *Znalost jako klíčová kategorie učitelského vzdělávání*. Brno : Paido, 2005. ISBN 80-7315-080-8.

JANÍKOVÁ V. *Sprachpraxis der DaF- und Germanistikstudiengänge im europäischen Hochschulraum*. Göttingen: UG, 2007.

MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005. ISBN 80-210-3870-5.

MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006. ISBN 80-210-4125-0.

MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Absolvent základní školy*. Brno : MU, 2007. ISBN 978-80-210-4402-9.

MAŇÁK, J.; KLAPKO, D. (eds) *Učebnice pod lupou*. Brno : MU, 2006. ISBN 80-7315-124-3.

Studie v recenzovaných časopisech:

MAŇÁK, J. Modelování kurikula. *Orbis scholae*, 2007, roč. 1, č. 1, s. 40-53. ISSN 1802-4637.

MAŇÁK, J. Výukové metody a školní vzdělávací programy. *Komenský*, roč. 131, 2006, č. 2, s. 6-8. ISSN 0323-0449.

MUŽÍK, V., TRÁVNÍČEK, M. Koncepce a realizace tělesné výchovy na české základní škole. *Pedagogická revue*, 2006, roč. 58, č. 4, s. 386–398. ISSN 1335-1982.

TRNA. Nastává éra mezioborových didaktik? *Pedagogická orientace*, 2005, č. 1, s. 89-97. ISSN 1211-4669.

Studie ve sbornících

BLAŽKOVÁ, R. Didaktické problémy současné školské matematiky. In *Sborník abstraktů a CD-ROM. XXIII. mezinárodního kolokvia o řízení osvojovacího procesu*. Brno : UO, 2005.

BLAŽKOVÁ, R. Evaluace ve vzdělávacím procesu v matematice. In *Mezinárodní kolokvium o řízení osvojovacího procesu*. Brno : UO, 2006. (abstrakta a CD-ROM)

BLAŽKOVÁ, R. Koncepce matematiky na základní škole a RVP. MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 234–240.

BLAŽKOVÁ, R. Matematika na základní škole – problematika změn kurikula a změn role a klíčových kompetencí učitele matematiky. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 223–228.

BLAŽKOVÁ, R. Školní vzdělávací program a možnosti podpory žáků se specifickými vzdělávacími potřebami v matematice. In *Podíl učitelů matematiky na tvorbě školního vzdělávacího programu*. Praha : PedF UK, 2006.

BLAŽKOVÁ, R., BERÁNEK, J. Rámcový vzdělávací program a výuka matematiky na I. stupni ZŠ. In *Sborník příspěvků vědeckoodborné konference „Inovacia v matematickej príprave žiakov na 1. stupni ZŠ.“* Trnava : PdF, 2007.

BUDIŠ, J.; PLUCKOVÁ, I.; KOŠTÁLOVÁ, L. Předpoklady a dílčí zkušenosti s integrovanou přírodovědou na 2. stupni ZŠ. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 283–293.

DOBŠÍKOVÁ, E. Spolupráce rodičů se základní školou. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 205–215.

Edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole v České republice. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 95–112.

FILOVÁ, H. Česká primární škola: jaká je a jakou bychom ji chtěli mít? In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 142–149.

HOFMANN, E. Cíle geografického vzdělávání v ŠVP v kontextu s cíli RVP. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 285–292.

HOFMANN, E. RVP a výuka geografie na PdF MU. Aktuální požadavky základních škol na oborovou skladbu učitelské přípravy. In *Sborník příspěvků z pracovního semináře*. Olomouc : PdF UP, 2006, s. 41–47.

HOFMANN, E.; RYCHNOVSKÝ, B. K současné školské reformě z hlediska přírodovědných předmětů. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 294–298.

HORKÁ H., KRATOCHVÍLOVÁ J. Proměny učitelského vzdělávání v kontextu reformy základního školství. In *Proměny základního školství*. Brno : MSD, 2007.

HORKÁ, H. Ecological/environmental Education across the Curriculum. In *Die Qualität von Lehre und Unterricht vor neunten Herausforderungen*. Hohengehren : Schneider Verlag, 2007, s. 263–269.

HORKÁ, H. Environmentální přístup ke vzdělávání na základní škole. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 83–94.

HORKÁ, H. Jak uvažují studenti a učitelé o environmentálních tématech v kontextu podpory zdraví. In *Škola a zdraví*. Brno : PdF MU, 2006.

HORKÁ, H.; HROMÁDKA, Z. Obsah vzdělání – vztahy mezi cíli, požadavky a realitou z pohledu ekologické/environmentální výchovy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 148–160.

- JANÍK, T. Na jaká témata se zaměřuje výzkum v oborových didaktikách? In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (ed.). *Bulletin CPV PdF MU v Brně 2006*. Brno : MU, 2006, s. 9-26.
- JANÍK, T. Zamyšlení nad obsahem školního vzdělávání. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 218-233.
- JANÍK, T.; MIKOVÁ, M. Metodologický postup videostudie CPV: analýza realizovaného kurikula ve výuce fyziky na 2. stupni základní školy. *Pedagogický výzkum: reflexe společenských potřeb a očekávání? Sborník příspěvků z XIII. Konference ČAPV*. Olomouc : PdF UP, 2005, s. 102-106.
- JANÍK, T.; NĚMEC, J. Die Rolle der Forschung an der Pädagogischen Fakultät der Masaryk Universität in Brno. In *Lehre durch Forschung*. Krems : Pädagogische Akademie der Diözese St. Pölten in Krems, 2005, s. 319-328.
- JANÍKOVÁ, V. Jazykové vzdělávání a jazykové kurikulum na počátku 21. století. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds.) *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 203-215.
- JANÍKOVÁ, V. Jazykové vzdělávání v České republice na počátku 21. století a základní škola. MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 225-259.
- JŮVA, V. Historické konsekvence základní školy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 29-40.
- KAŠPÁRKOVÁ, S.; OTÉPKOVÁ, R. Jaké metody využívají učitelé zš při realizaci kurikula? In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds.) *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 161-167.
- KNECHT, P. Několik poznámek k věkové přiměřenosti geografických pojmů uváděných v učebnicích zeměpisu. In *Česká geografie v evropském prostoru*. České Budějovice : Jihočeská univerzita, 2006, s. 169-174.
- KOHOUTEK, R. Psychologický pohled na žáka a výchovně vzdělávací práci na základní škole. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 41-53.
- KOHOUTEK, R. Vyučovací styly učitele a učební styly žáků z psychologického aspektu. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds.) *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 98-111.
- KOLEJKA, J., HOFMANN, E. *Geographical fieldwork in forests*. In *Changing Horizont in Geography Education*. Toruň, 2005, s. 43-48.
- MACHALOVÁ, M.; VYSKOČILOVÁ, E. Vlastivěda jako základ porozumění časově historickým, sociálním, ekonomickým a prostorovým pojmům a vztahům. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 274-282.
- MACHŮ, E. Kde vzdělávat nadané děti? In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 304-306.
- MAŇÁK, J. Aktuální problémy kurikula. In *Mezinárodní kolokvium o řízení osvojovacího procesu* [CD-ROM]. Brno : Univerzita obrany, 2007.
- MAŇÁK, J. Determinanty kurikula. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds.) *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 23-28.
- MAŇÁK, J. Hledání orientace české základní školy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 21-28.
- MAŇÁK, J. Paridův soud aneb komu zlaté jablko. In MAŇÁK, J.; KLAPKO, D. (eds). *Učebnice pod lupou*. Brno : Paido, 2006, s. 73-84.
- MAŇÁK, J. Pohled učitelské a nečitelské veřejnosti na ZŠ. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 190-193.
- MAŇÁK, J.; JANÍK, T. Model tvorby kurikula všeobecného vzdělávání. In *Orbis scholae*. Praha : Karolinum, 2006, s. 98-110.
- MAZÁČOVÁ, N. Nadaný žák v současné české škole. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 113-123.
- MINÁŘOVÁ, E. Český jazyk jako jazyk mateřský a jazyková kultura na ZŠ. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 241-249.

- MINÁŘOVÁ, E.; ŠTĚPÁNEK, K. K mezipředmětovým vztahům v rámci obsahové dimenze kurikula ZŠ: na příkladu českého jazyka a dějepisu. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 189-202.
- MUŽÍK, V., JANÍK, T. Tělesná výchova z pohledu absolventa základní školy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Absolvent základní školy*. Brno : MU, 2007.
- MUŽÍK, V.; TRÁVNÍČEK, M. Poslání tělesné výchovy na základní škole. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 260–273.
- PELAJOVÁ, M. Základní školství v proměnách společnosti a jeho současné problémy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 300–303.
- PROKOP, J. Integrace učiva na základní škole: základní prvek polské programové reformy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 167–179.
- PRŮCHA, J. Finská základní škola. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 159–166.
- ROTHENHAGEN, R.; JANÍK, T. Minderheiten in der Tschechischen Republik und aktuelle pädagogische Bestrebungen. In SEEBAUER, R. *Mosaik Europa - Diskussionsbeiträge zur ethnischen und sprachlichen Vielfalt*. Münster : LIT Verlag, 2006, s. 30–40.
- RYBÁŘ, R. Jeden z problémů etické orientace na základní škole. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 54–59.
- SEEBAUEROVÁ, R. Orientace současné základní školy v Rakousku. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 180–189.
- SKALKOVÁ, J. Pojetí základního vzdělávání v české škole v podmínkách učící se a globalizující se společnosti. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 10–20.
- SPOUSTA, V. Krása a umění v kurikulu základní školy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 60–82.
- ŠVEC, Š. Teoretický kontext projektování cílového programu: kurikula. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 29–42.
- ŠVEC, V. Příprava budoucích učitelů na kurikulární proměny ZŠ. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 71–78.
- ŠVEC, V.; KAŠPÁRKOVÁ, S.; KAVANOVÁ, A. Kurikulum základní školy z pohledu učitelů a žáků středních škol a jejich rodičů: Zamyšlení nad výsledky výzkumné sondy. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 194–204.
- ŠVEC, V.; MAŇÁK, J.; JANÍK, T. Některé problémy výzkumu kurikula. In *Sborník ze 14. konference České asociace pedagogického výzkumu (CD-ROM)*. Plzeň : PdF ZČU, 2006, s. 1–7.
- TRNA, J. Motivation and Hands-on Experiments. In *HSci2005. Hands-on Science in a Changing Education*. Rethymno (Řecko) : University of Crete, 2005, s. 169–174.
- TRNA, J., TRNOVÁ, E. Science experimental Skills under Development. In *Sborník Europs Needs More Scientists*. Tartu : UT, 2006, s. 77–84.
- TRNA, J.; JANÍK, T. Výběr a strukturování vzdělávacího obsahu jako aktuální pedagogický problém. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 65–70.
- VLČKOVÁ, K. Evaluace strategií učení v osvojeném kurikulu vzdělávací oblasti (cizí) jazyk a jazyková komunikace na konci základního vzdělávání. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 140–147.
- VLČKOVÁ, K. Charakteristiky a vývojové trendy základního vzdělávání v zemích EU a v ČR. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 126–141.
- VLČKOVÁ, K. Zpráva o průběhu semináře. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Orientace české základní školy*. Brno : MU, 2005, s. 307–309.
- VYSKOČILOVÁ, E. Jak naučit děti ekonomickým pojmům a vztahům. In MAŇÁK, J.; JANÍK, T. (eds). *Problémy kurikula základní školy*. Brno : MU, 2006, s. 300–308.